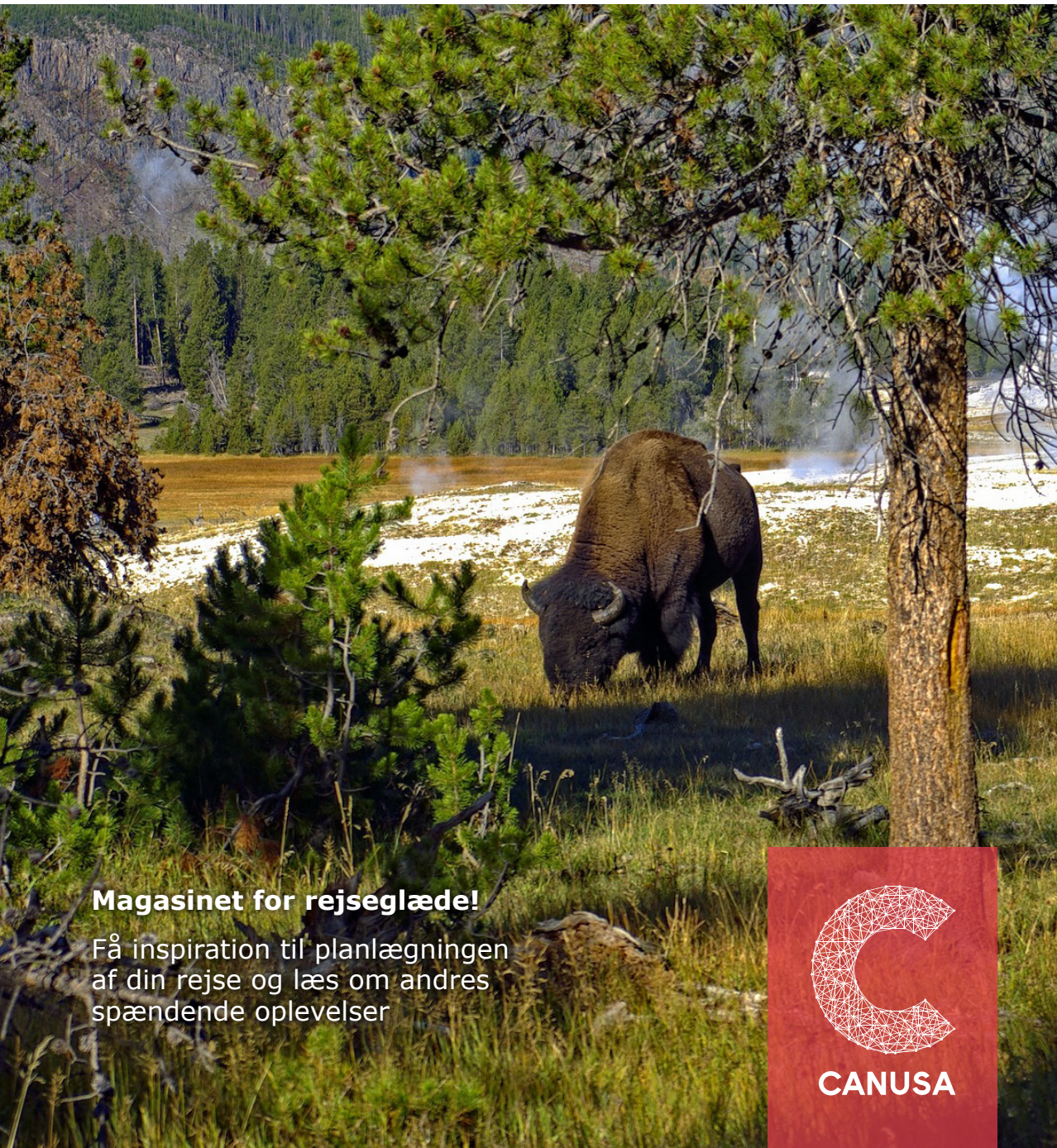

CURIOUS

DANSK CANADISK AMERIKANSK VENSKABSFORENING

JUNI 2022 / 02

Magasinet for rejseglyde!

Få inspiration til planlægningen af din rejse og læs om andres spændende oplevelser

CANUSA

Udgivet af:

Dansk Canadisk Amerikansk
Venskabsforening

Oplag:

350

Redaktionen

Anders Friis Knudsen (ansv.)
Torben S. Hvass

Formand:

Anton Petersen
Kåsvænget 31
Strib
5500 Middelfart
antonp@stribnet.dk
M: 5026 3793
T: 6440 2121

Næstformand:

Ole Poulsen
Langgade 11
Lund
8700 Horsens

Kasserer:

Svend Erik Rasmussen
Parkvej 71
5492 Vissenbjerg
M: 4035 0875

Sekretær:

Anders Friis Knudsen
Rugårdsvej 226 G
5210 Odense NV
post@canusa.dk
M: 4243 7347

Torben S. Hvass
Strandlystvej 25
5330 Munkebo
torbensh@godmail.dk

Kontakt:

post@canusa.dk
www.canusa.dk
www.facebook.com/
canusavenskabsforening

MobilePay

853140

Opsætning / Tryk:

Vissenbjerg Tryk
Deslers Grafisk Hus

De i artiklerne fremførte synspunkter er forfatternes og deles ikke nødvendigvis af udgiveren. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte artikler og indlæg. Eftertryk af op til 50 % af teksten er vederlagsfrit, men i alle tilfælde skal det ske med tydelig kildeangivelse.

INDHOLD

- 1 FORSIDE: BISON NÆR
OLD FAITHFUL, YELLOWSTONE NP
Foto: Moke Goad, Pixabay
- 3 LEDER
Af Anton Petersen
- 4 AMERIKANERNE OG NATUREN
Af Philip Flores
- 8 DE MARITIME PROVINSER
NEW BRUNSWICK, NOVA SCOTIA
OG PRINCE EDWARD ISLAND
Af Karen og Ib Madsen
- 13 CANADA – DRØMMEN OM
DET FORJÆTTEDE LAND
Af Betty Nygård
- 18 REBILD BAKKER 4. JULI
Af Tove Moldrup Petersen
- 20 BESTYRELSEN / NY I BESTYRELSEN

VIDSTE DU AT...

Yellowstone er USA's – og verdens – ældste National Park. Parken fyldte i marts 150 år. Lovgivning om nationalparker havde været på vej siden 1864, men det blev USA's 18. præsident Ulysses Grant, der i 1872 underskrev loven om Yellowstone National Park.

Foto: Gintarė Kairaitytė, Pexels.

Foråret står i fuldt flor og det er dejligt at se alle forårets fine farver udfolde sig. Det lover godt for en god sommer.

Dansk Canadisk Amerikansk Venskabsforening kunne i marts i år fejre 60 års jubilæum. Det fejrede vi på årets generalforsamling med musik i stedet for det traditionelle foredrag.

Det var de Fanø Fiddlers der ved Tove de Fries og Marcus Florez underholdt os med folkemusik fra Fanø og Canada. Venskabsforeningens Rejsefond var i 2019 med til at finansiere Marcus' studieophold i Canada, hvor han studerede canadisk Folkemusik. Vi havde en rigtig hyggelig lørdag eftermiddag. Med på dagen var blandt andre Gunnar Kristensen, som var medstifter af foreningen i 1962.

Derudover fejrede vi jubilæet med en donation på 30.000,- dollars til Dansk Canadisk Museum i Dickson, Alberta. De kan i år fejre deres 30 års jubilæum. Vi håber at donationen fra Venskabsforeningens Rejsefond kan medvirke til udbygning af deres museum.

På generalforsamlingen blev der i øvrigt henstillet til bestyrelsen, at der udsendes et blad hver kvartal, hvilket vi – så vidt det er muligt – vil leve op til.

Hen over sommeren har vi ikke nogen aktiviteter på programmet. Det er dog muligt at deltage i Rebildfesten i Rebild Bakker den 4. juli. Her fejres USA's selvstændigheds dag.

I efteråret er der den 7. oktober planlagt en film og mad aften i Aarup Bio, og den 25. november det traditionelle Thanksgiving arrangement i Vissenbjerg Samlingshus. Disse arrangementer vil blive yderligere omtalt i bladets august nummer.

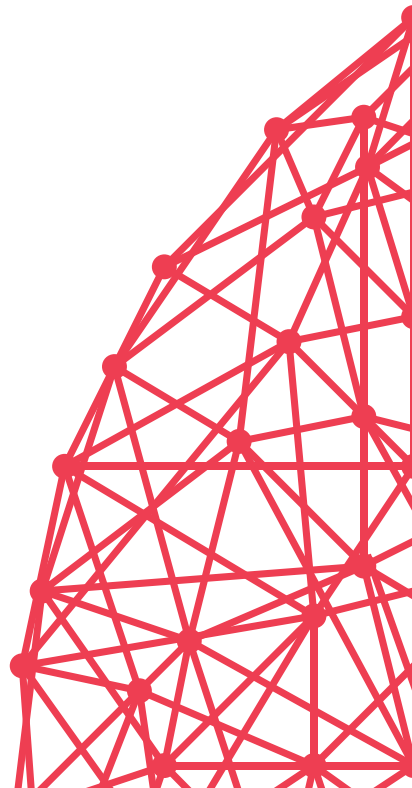
Med denne leder ønsker vi alle medlemmer en rigtig god sommer, til vi ses igen til efteråret.

*Af Anton Petersen,
Formand CANUSA*

Anton Petersen

Formand CANUSA

AMERIKANERNE OG NATUREN

Da det revitaliserede 1990'er-fænomen Kevin Costner en søndag aften i januar for sidste gang i denne sæson sadlede sin hest og vippede med skyggen på sin cowboyhat i tv-serien 'Yellowstone', sad 11 millioner amerikanere klinet til skærmen, hvilket er et vildt tal for en klassisk kabel-tv-udsendelse i disse streamingtider.

Serien – der ellers fra begyndelsen fik en sløj modtagelse blandt kritikere – var i det hele taget det mest populære tv-show i USA i 2021, og de ugentlige tal var året igennem nærmest på 'Game of Thrones'-niveau, hvilket er kommet bag på mange, heriblandt seriens hovedrolleindehaver, der spiller en patriark på USA's største ranch i Montana:

»Jeg er blevet behageligt overrasket«, som Kevin Costner lettere underspillet sagde det i februar til kulturmagasinet Deadline.

'Yellowstone' udspiller sig i pittoreske omgivelser i udkanten af et naturområde af samme navn, der 1872 blev udråbt til USA's – og verdens – første nationalpark af den daværende præsident Ulysses S. Grant, og i serien kæmper Costner for sin ranchs overlevelse mod både politikere, naturelskere, en stamme af oprindelige amerikanere og kapitalistiske byudviklere.

Og det spejler faktisk en virkelig interessant kamp om både håndteringen af – og retten

og adgangen til – den underskønne amerikanske natur, der har udspillet sig mange steder i USA over de seneste 150 år, men som sjældent optræder i den amerikanske populærkultur, der finder vej til Danmark, og som jeg i hvert fald – som dansker – ikke havde det store kendskab til, før jeg flyttede herover.

Til gengæld nyder jeg nu virkelig godt af udfaldet, og mit indtryk er, at amerikanerne – trods deres klimauvenlige overforbrug og generelle gennemkommercialisering af snart sagt alle dele af samfundet – har været langt bedre end europæerne og måske i særdeleshed danskerne til at lære at leve side om side med den vilde, uberørte natur.

Prærieulve og klapperslanger

Selv i den nydelige og ellers ufarlige forstad, hvor jeg bor med min familie, 20 minutter nord for San Diego, står der langs stierne, der fører til min yngste søns skole, skilte, der advarer mod klapperslanger, og når vi går i seng om aftenen, sker det ofte med et kor af hylende prærieulve som akkompagnement.

Solopgang over bisonflok i Lamar Valley, Yellowstone.

Heldigvis er de sky, men vi støder på dyrene, når vi i weekenderne løber, vandrer og cykler i de dybe kløfter på begge sider af vores boligområde.

På samme måde møder vi ofte delfiner og store rokker, når vi tager til stranden for at bade eller surfe, og det sker, at man kan være så heldig at se ryggen af en stor hval eller – mindre heldigt måske – en hajfinne, og som sådan er Californien bare et vildt sted at leve. Det kan amerikanerne ikke rigtig tage æren for.

Men når de fleste amerikanere sjældent lader til at have langt til uberørt og overvældende flot natur, er det også et bevidst politisk valg.

Yellowstone blev blot den første af mere end 400 føderalt fredede nationalparker i USA, der tilsammen i antal udgør mere end en tiendedel af alle verdens nationalparker. Dertil

kommer en meget længere række af såkaldte statsparker, som delstaterne selv har fredet.

Det er ikke sket uden modstand.

Da Yellowstone blev fredet i 1872 var et af argumenterne, at territoriet – der er et vulkansk område og hjem for mere end halvdel af verdens gejsere – ikke måtte ende som Niagara Falls på grænsen mellem Canada og USA, der var ved at blive rovdrevet til ukendelighed af energiselskaber og entreprenante amerikanere og canadere i den spirende turismeindustri.

Det krævede mange års juridiske tvister og et enormt genopretningsarbejde, herunder en periode, hvor man omdirigerede vandet, at redde vandfaldene fra ødelæggelse.

Sådan er det gået hårdt for sig med naturfredningen mange steder i landet.

Geyseren Old Faithful, Yellowstone.

Det tog eksempelvis 38 år og adskillige præsidentielle forsøg, før det i 1919 lykkedes Woodrow Wilson at få Grand Canyon i Arizona udnævnt til USA's nationalpark nummer 15, efter at lokale jordbesiddere, forretningsdrivende og delstatspolitikere havde bekæmpet fredningsforsøgene med alle tænkelige midler.

Dem, der dræber

Det har heller ikke været en uproblematisk kamp. Man kan måske ikke for alvor bebrejde amerikanere, der ikke nødvendigvis har haft lyst til at afgive familiens jord til det fælles gode – apropos Kevin Costners karakter John Dutton – og så er vi slet ikke nået til at tale om konsekvenserne for mange af de stammer af oprindelige amerikanere i USA, der i processen er blevet fordrevet fra de naturskønne områder.

Det siges, at nationalparken Yosemite i Californien fik sit navn, fordi en gruppe tilreisende kolonialister hørte den lokale stamme mivok bruge ordet og fejlagtigt troede, det var de lokales ord for grizzlybjørn, mens det i virkeligheden betød noget i retning af 'dem, der dræber' – og måske endda var møntet på de tilreisende selv.

I hvert fald står det klart, at ligesom mange oprindelige folk blev forvist fra områder, der havde særlig økonomisk potentiale for den nyankomne hvide mand, så blev det samme tilfældet for områder, der rummede en særlig herlighedsværdi i skiftende præsidenters øjne. Til tider har fredningen af naturen i USA både været uskøn, dårligt håndteret og blodig.

Til gengæld har amerikanerne i dag adgang til enorme områder med fri natur på en måde, jeg aldrig har oplevet i Danmark og i meget begrænset omfang i Europa. Her i Californien er mere end 7 procent af delstatens areal fredet for industri- og byudvikling. Til gengæld er områderne folkets, i den forstand at man de fleste steder har lov til at køre ud at slå sit

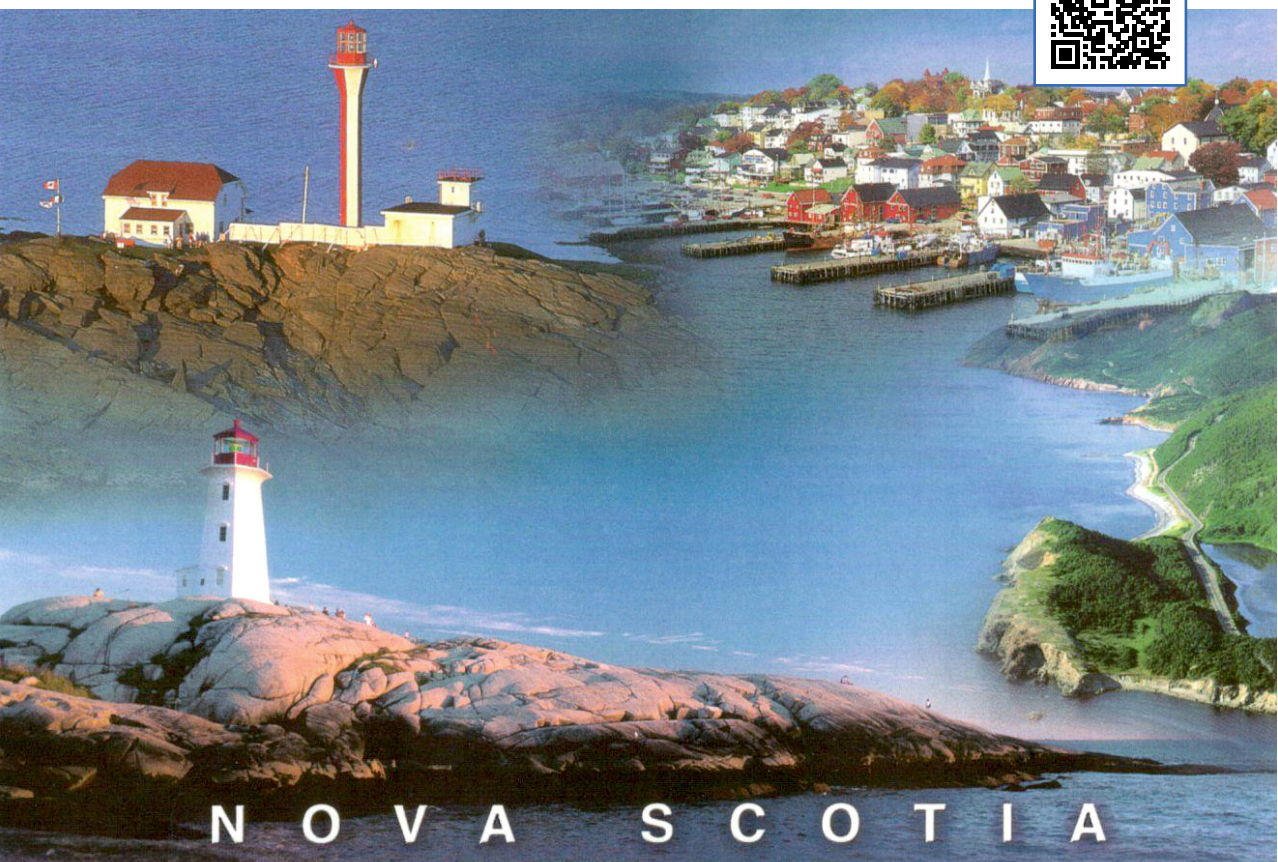
telt op hvor som helst – hvilket amerikanerne så gør. I ørkenen, i bjergene, på prærien, langs strandene. Under covid-19-pandemien faktisk i en sådan grad, at det for alvor er begyndt at slide på naturen, men jeg vil omvendt påstå, at nærheden til naturen også har givet amerikanerne en stor forståelse for den.

Indtil videre har vi i min familie af logistiske årsager mest udforsket Californien, Arizona og Nevada, hvor man aldrig er mere end en time eller to fra at kunne slippe for civilisationen og overnatte under stjernerne midt i en fuldstændig vild natur, hvor der i øvrigt heller ikke er hjælp at hente, hvis man skulle punktere eller komme i karambolage med en bjørn. Nærheden til naturen afspejles, synes jeg, desuden uden for de fredede områder, i hvert fald her i Californien, hvor man i det store hele har undladt at lave naturområder om til velordnede parker, ligesom man på langt de fleste strande hverken finder solstole eller – til min overraskelse og indimellem frustration, men det lever jeg med – så meget som en colautomat.

Nationalparkerne er blevet kaldt den bedste idé, amerikanerne nogensinde har fået – i hvert fald er det en af de bedste ideer, jeg aldrig ville have forestillet mig kom fra USA.

DE MARITIME PROVINSER

NEW BRUNSWICK, NOVA SCOTIA OG PRINCE EDWARD ISLAND

N O V A S C O T I A

Vi drømte om en ferietur, så da vækkeuret ringede kl. 4 om morgenen lørdag den 2. oktober 2004, var vi mere end parate til vores store efterårstur til De Maritime Øer med en 14 dages rundtur fra Halifax med turprogrammet Maritime Magic arrangeret af My Planet.

Første oplevelse er, at der ikke er "plads" til at lande i Heathrow, så vi får en flot tur over London og ser, hvordan Themsens snor sig gennem byen. Big Ben, Parlamentet, Tower Bridge og de nye tiltag i anledning af 2000 årsskiftet synes flotte og tæt på.

Senere ind over Irland, synes vejret at være med os, da skyerne spreder sig, så markerne kan ses som et "patchworktæppe" af de frodige, grønne marker.

Mellemlandning på New Foundland lader én fornemme den friske klare luft og det smukke solskin. Flyveturen den sidste 1½ time til Halifax byder på en flot udsigt og et smukt farvespil, og ind under aften lander vi i det flotteste solskin. Allerede her på den første køretur glædes vi ved de meget smukke efterårsfarver.

Vi har en hel dag i Halifax, som er træernes by, og her nyder vi vandreturen langs havnen. Bl.a. besøger vi Pier 21, hvor alle indvandrere op til 1971 ankom og håbede på at få stemplet "Landed in Canada". Maritime Museum må også besøges og eksemplet på en indianerkano, bestående af birkebark, er en af de mere interessante ting. En anden ting, om end ganske sørgeligt, er en afdeling om Titanics forlis i 1912.

Mange af de bjærgede lig er begravet på kirkegårde her i byen, og synet af de ens gravsten – nogle kun med numre, bevæger de besøgende. Inden mørket sænker sig besøger vi Fischermen's Cove, som er et lille hyggeligt sted med turistbutikker.

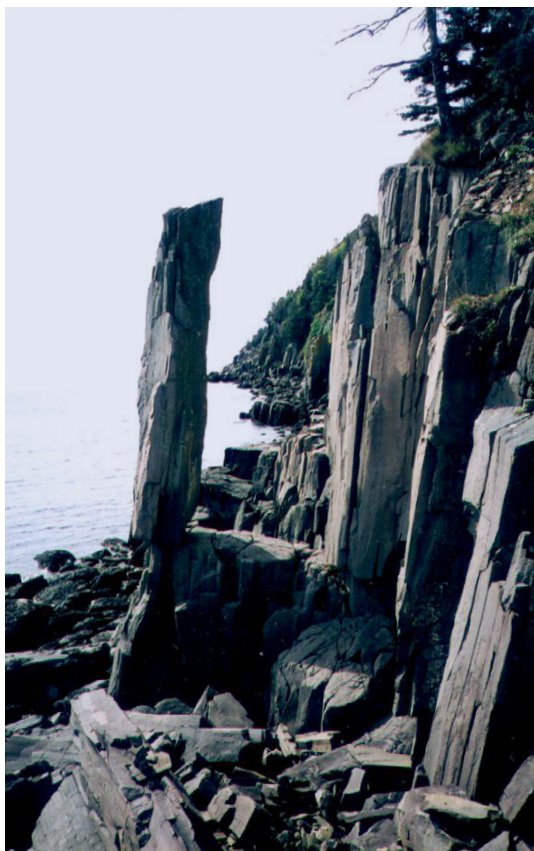
Næste dag begynder turen sydpå langs østkysten, hvor vi fulgte Lighthouse ruten, Langs denne rute ligger små vige og fiskerbyer som perler på en snor, dog med hver sit særpræg. Nogle er af engelsk oprindelse, andre af tysk og endelig nogle af amerikansk. I Peggy's Cove, som er den mest kendte, er fyrtårnet indrettet som et posthus, så her fik vi købt frimærker. På ruten er der mange fyrtårne,

dog ikke alle synlige fra vejen. Lunenburg er på Unescos liste over kulturarv, og på museet der blev vi meget klogere på bl.a. hummerens liv og erfarede på turen, at der er mange måder at servere delikatessen hummer på. I Lunenburg ligger båden Bluenose, som er et næsten lige så vigtigt symbol som ahornbladet.

Fra sydspidsen og nordpå følger vi nu Evangeline-ruten, og bevæger os nu ind i Acadia-området. Acadia er det franske navn for området, som har en stærk historie bag sig, idet området skiftevis blev erobret af englænderne og franskmændene. I 1755 deporterede englænderne 14.000 acadiere (fransk-talende nybyggere) fra deres oprindelige bosættelse, og fra denne bitre afrejse stammer legenden om Evangeline, som pga. deportationen blev skilt fra sin ægte mand, netop på deres bryllupsdag. Nogle acadiere blev dog og arbejdede, andre vendte tilbage fra skjulesteder, andre igen rejste f.eks. til Louisiana, og endelig rejste nogle tilbage til Frankrig. I Louisiana blev det franske ord *cadien* til det engelske ord "cajun," som nu er kendt for mad og musik fra denne region. Når man kører en tidlig morgen, og solen er ved at få magt over den lette morgentåge, og alle træernes farver kommer

frem, føler man sig hensat til en anden verden og tænker, at engang var det Mi'kmaq-indianerne, som levede her i harmoni med den omgivende natur og tog pænt imod de første indvandrere fra Europa.

Mi'kmaq'erne har boet her i næsten 12.000 år og har efterladt sig fine skatte. En del af deres historie kan ses på Wagmat-cook kulturcenter (på Cape Breton Island), hvor der f.eks. er bygget en Wigwam af birkestykker. Ellers er der flotte mønstre på barkæsker og -tasker, og disse symmetriske mønstre er lavet af farvede pigge fra hulepindsvin.

Man behøver bare besøge Fort Anne, som er genopført så troværdigt som muligt for igen at blive mindet om, at englænderne og franskmændene havde mange kontroverser, og disse kampe kunne heller ikke undgå at gå ud over de oprindelige beboere. Louisburg (nær Sydney) er endnu et rekonstrueret fort, som oprindeligt var et stort handelscentrum og bygget af franskmændene. Det blev i 1713 overtaget af englænderne og senere ødelagt i 1760.

Digby på vestkysten er stedet, hvor tidevandet i Bay of Fundy kan iagttages. Det kan man bl.a. gøre fra den lille odde, som ligger parallelt med selve øen. Når tidevandet trækker sig tilbage, har mange mænd travlt med at samle fiskemadding, som eksporteres. Når vandet så er på vej ind igen, er det folk med hummerfælder, der har travlt med at forberede sig. En lille sejltur til en sydligere lille ø er alletiders, og øen byder på forskellige travturer til basaltområde ved kysten. Alle disse kantede søjler står i forskellige højder, nogle slidt mere af vandet end andre. Vi går ned til Balancestenen, der står, som om den er på nippet til at vælte ud over kanten på den underliggende sten.

Langs hele bugten er det interessant at iagttage tidevandet (10 – 14 m) og undres over, hvor stor forskel der er på ebbe og flod, så vi følger alle de små veje langs kysten og får

på den måde en fin tur på landet og kommer bl.a. forbi æbleplantagen i Anna Polis Valley, hvor æbletræerne er fulde af mange røde og velsmagende æbler.

Æblerne kan købes i søde bæreposer for 2 - 3 \$. Nu følger vi en tredje rute ved navn Glooscap, og den har navn fra en myte om en Mi'kmaq med magiske kræfter. Denne rute fører os gennem vilde blåbærmarker, hvor farver går helt over i en dyb, mørk purpur. Utroligt smukt.

Over Confederationsbridge er vi nu via New Brinswik, i en anden af Canadas provinser, for øvrigt den mindste, nemlig Prince Edwards Island (PEI), som byder på Anna fra Grønnebakkens museum. Bøgerne er skrevet af L. M. Montgomery, og at gå i huset, se Annes værelse, være i laden og på stierne er at få bøgerne levendegjort.

Det var et skønt, skønt sted. Byen Charlottetown står for at være Confederationens fødested, og her er der gode muligheder for at fordybe sig i historien fra 1864 og frem. PEI er kendt for lobster-supper, hummerspising, og vi var heldige at deltage i den sidste, inden de lukkede ned for vinteren. Der er rigtig mange folk, da det er dagen før den canadiske Thanksgiving, så flere henvender sig til os, da de erfarer, vi kommer langvejs fra og vil gerne fortælle, hjælpe og høre. Til middagen fik vi to slags suppe, blåmuslinger, salat, en hel hummer og dessert, sammen med en masse hyggelige mennesker. Mætte

og taknemmelige for at have fået en sådan søndag eftermiddag, hvor der også var god hjælp til at "angribe" en hel hummer, forlader vi nu øen, som er kendt for den røde jord, hvoraf kartoflerne nu er ved at blive taget op.

Tilbage til Nova Scotia – Canadas Ocean Playground, som der står på alle bilernes nummerplader. Vi fortsætter mod Cape Breton Island, hvor vi kommer over den dæmning, som har rekord i dybde. Det var i dette

område, at folk fra Skotland slog sig ned. Regnvejr og tunge skyer skifter med opklaring, hvilket giver et nyt billede af bjergene med de flotte træer, når skygardenne løfter lidt på sig, og træernes farver viser sig endnu flottere. Solen får overtaget og alt ser nu anderledes og flot ud. Den mest kendte rute er The Cabot Trail, og på den tur er Cape Breton ikke bare betagende men bjergtagende smuk. Ensomt og smukt, barskt men flot, storslået. Der bliver en voldsom blæst om natten, da halen fra orkanen Ivan fejer forbi, så havet viser tænder, og det rusker i træerne, men blæsten tager også den sidste regn med sig, og de første efterårsblade bliver blæst ned. Man får en smule fornemmelse for, hvor barsk naturen kan være.

Turen på Marine Drive sydpå er meget smuk langs havet med mange fjorde, floder og klare søer, over små broer og med små kablefærger. Et sted var vi endda de eneste, der blev transporteret over.

Dette område af Canada er området med de mange hvide trækirker, tilhørende mange forskellige trosretninger. Det er også her de gule skolebusser er en fast bestanddel af trafikken morgen og eftermiddag. Det er sandelig også stedet med de to rådyr, der en tidlig morgen står i vejkanterne og først til sidst bestemmer sig for at løbe ind i skoven, det er det lille vimse jordegern, som når sikkert over vejen, inden vi når derhen, den store svævende ørn, og de flyvende canadiske vildgæs, som er på vej sydpå. Det er meget, meget mere. Oplevelserne står i kø.

Rejser man i starten af foråret ville man kunne opleve høsten af ahornsirup og festlighedelsen af denne høst og se de blomstrende træer og planter. Om sommeren kunne man få glæde af de mange musikfestivaler, mens man om vinteren ville være i et vidunderligt sneland.

Vi valgte efteråret, og alle fortalte os, at det er den smukkeste årstid på disse kanter, og

den hvide, "fuldautomatiske" V6 Chevrolet Impala bragte os sikkert de 3.500 km, som turen blev til.

Vi oplevede nogle unikke ting på steder, hvor vi ikke forventede det, og hvor vi mindst forventede det. Vi droppede ind hos en meget lille købmand, hvor der udenfor var viklet toiletpapir om bænk og biler. Det viste sig, at der var sølvbryllup, så flere naboer kom, købte en kop kaffe for 1 \$, og det samme gjorde vi og havde det fint ude i solskinnet sammen med de andre. Efter et besøg i en patchworkbutik, blev vi inviteret hjem til en kop kaffe med nybagte muffins med masser af blåbær, som de havde plukket bag deres have. Hjertelig modtagelse, som senere har givet en facebook-ven. Det lykkedes at besøge en skole for Mi'kmaq-børn. De går der fra kindergarden, som begynder, når de er 4 år og slutter, når de skal på highschool, og de lærer fra starten 3 sprog: engelsk, fransk og mi'kmaq. Overalt var der udendørs pyntet op med græskar og græskarmænd, alt sammen for at fejre Thanksgiving-dag, som er den anden mandag i oktober måned. Familiemiddagen, som består af kalkun med fyld, grøntsager, kartofler sauce, tranebær (som er kogt med sukker) og afsluttes med græskartærte.

Vandets blå farve, den rene luft, det flotte solskin og bladenes grønne, røde, orange og gule farver er nok det, der vil stå stærkest i erindringen om Canadas Maritime Øer.

CANADA – DRØMMEN OM DET FORJÆTTEDE LAND

Som barn og ung hørte jeg min morbror Niels fortælle en masse historier om det smukke og fantastiske land Canada – om den fantastiske natur med de storslåede bjerge og den endeløse prærie – men det var først, da jeg gennemgik det skriftlige materiale, han efterlod sig, at det gik op for mig, hvor barsk en tid det også havde været i hans liv.

For en ung mand midt i tyverne fra en fattig familie i det vestligste hjørne af Vendsyssel – som kun kunne nogle ganske få gloser af det engelske sprog – må det have været en ufattelig stor beslutning at bruge næsten alle sine sparepenge på en billet til Canada i 1929. Men det gjorde han, og efter turen over Atlanten begynder hans historie i en lille stationsby Wapella i det sydøstlige Saskatchewan i april 1929, hvor det lykkes ham at få arbejde hos en farmer, Randolph:

Midt på eftermiddagen kom en yngre, gemytlig farmer ind på hotellet for at få fat på en mand.

"Er der nogen af jer, der forstår engelsk?" spurgte han.

Jeg vovede et forsigtigt: "Yes, a little!"

"All right, kom med mig," sagde farmeren, drejede om på hælen og gik ud. Jeg skyndte mig bagefter.

På vejen hjem til farmen benyttede Randolph lejligheden til at eksaminere mig lidt i engelsk samt til at føle sig for med hensyn til min landbrugsmæssige befarethed.

"Ved du, hvad "a cow" er?" spurgte han.

Jo, det vidste jeg da, det var jo et af disse langhornede dyr, man fik mælk fra.

"Ja, rigtig. Og "a horse"?"

Jo, det var da sådan én, som vi havde for slæden.

"Korrekt!"

Så lod han til at være overbevist både om min sproglige og min agrariske duelighed. Jeg gav mig til at betragte de egne, vi kørte igennem.

"Hvor langt er der til naboer?" spurgte jeg Randolph.

"Kun et par miles til den nærmeste," svarede han. "Og det er for resten min bror, Alfred."

Så drejede vi til venstre, og farmen dukkede op foran os. Beboelseshuset, der var ret anseeligt, var forsynet med en lang veranda foran og lå lunt i udkanten af en lille skov.

Randolph var ikke gift, og hans gamle forældre, der havde ryddet de første acres dér på egnen, boede hos ham.

Jeg blev venligt modtaget af de to gamle hvidhårede mennesker.

Det varede ikke længe, før jeg befandt mig udmærket i de nye omgivelser. Alle var ivrige efter at lære mig engelsk, og altid blev jeg opfordret til at snakke med, når nogen talte sammen.

"Snak med" sagde den gamle frue, "så du kan få det lært."

Og om aftenen, når vi sad i det store rummelige spisestuekøkken, kom de med hele stabler af illustrerede blade, som jeg skulle se i, og der var også kataloger fra de store amerikanske varehuse. Disse kataloger viste sig at være ganske fortræffelige lærebøger med deres tusinder af afbildninger af alt mellem himmel og jord og korte, forklarende tekster.

Men selv om Niels blev behandlet godt hos Randolph og hans forældre, så havde han danske traditioner med sig, som medførte at han forlod farmen. Han forventede nemlig at kunne holde et par fridage i påsken, som lå i sidste halvdel af april, så da han ved et kig på en kalender opdagede, at påsken var længe overstået, blev han så skuffet over hvad han opfattede som dårlig behandling, at han sagde sit job op for at tage videre ud til de store sletter i det sydlige Alberta.

Det var først langt senere, at han fandt ud af, at helligdage – med undtagelse af søndagen – fejres meget lidt i Canada.

I Alberta kom han til den lille prærieby Brooks, som skulle være et sted, hvor det var nemt at få arbejde – og det havde Niels brug for, da var han kun 10 dollars rigere, end da han gik i land i St. John en god måned tidligere. Så i det tempo ville det tage evigheder at få skabt en formue!

Men også her fik han arbejde hos en farmer – Gus Anderson – dagen efter ankomsten til Brooks. Andersons farm lå et godt stykke ude på prærien, så på køreturen derud nød Niels synet af Rocky Mountains takkede tinder i det fjerne. Konturerne havde været svagt synlige hele dagen, men efterhånden som solen sank over bjergkammene antog tinderne en stedse mere blålig tone og trådte skarpere frem.

Niels blev sendt ud på markarbejde på prærien, men nu var årstiden skiftet til den hede sommertid, hvilket han heller ikke var vant til, og på prærien var der ikke megen skygge at finde, så han var ved at gå til af tørst. Af den årsag kom han til at drikke noget giftigt vand (alkali) og blev meget syg. Det medførte, at Anderson ikke havde råd til at beholde ham, så igen måtte han finde et nyt job hos en anden farmer. Men heller ikke denne farmer havde heldet med sig. Netop som høstsæsonen stod for døren blev hans jorder ramt af et frygteligt haglvejr, som fuldstændig ødelagde en ellers lovende udseende høst, så heller ikke denne ansættelse bragte rigdommen med sig. Så igen måtte Niels se sig om efter et nyt job. Det lykkedes for ham at finde arbejde hos en anden farmer, og her oplevede han så sin første vinter i Canada.

Dagen efter at den første sne var faldet og havde standset tærskningen, kom George Duby over i stalden, hvor jeg var ved at tage seletøjet af hestene. Sneen betød vinter, en vinter, om hvis stregthed jeg i sommerens løb havde hørt historier, der havde fået det til at løbe mig koldt ned ad ryggen trods 90 gr fahrenheit i skyggen.

"Det er vist bedre, du bliver hos os i vinter", sagde Duby, "så sparer du dine penge, og jeg vil give dig 20 dollars om måneden."

Og således blev det da.

Vinteren holdt for alvor sit indtog, og der kom mere sne. Hvid, tør og pulveragtig

dækkede den alt med et tykt lag, så langt øjet rakte, og frosten tegnede alle slags nydelige blomster på vinduerne om natten.

Det var omtrent som vinteren derhjemme, syntes jeg. Og mens jeg gik og skuffede sneen bort fra indkørslen til farmen, begyndte jeg at tro, at alt det, jeg havde hørt om forfrysninger, snestorme og utrolig lave kuldegrader, var den slags historier, som alle nykommere bliver proppet med... men jeg skulle snart blive klogere.

En dag jeg havde skuffet en pæn gang helt ud til vejen og fået sneen fejlet bort, så ledet atter kunne åbnes og lukkes, kom Duby hen til mig.

Han sagde: "Jeg tror, vi vil køre over til Philips (sønnens) lod i eftermiddag og hente et læs hvede."

Da Duby og jeg kom ud efter middag, var det blikstille og næsten mildt, men jeg kunne se på den gamles ansigt, at det ikke rigtig huede ham, og da jeg havde spændt for, sendte han mig ind for at tage en tykke-re trøje på.

Vi havde ikke kørt langt, før jeg opdagede nogle underlige gråsorte skyer, der dukkede op over synsranden ude i nordøst. Duby så dem også, og jeg lagde mærke til, at han holdt skarpt øje med dem.

Den lette tørre sne rejste sig i store skyer og føg afsted med en raslende lyd som af ørkensand. Hestene prustede og virrede med hovederne. Et eneste blik var nok til at bekræfte Dubys bange anelser. Han råbte ned til mig: "Skynd dig og få fat i tømmerne... der kommer en blizzard!"

I næste øjeblik var stormen over os. Sneen hvirvledes op og skjulte alt i en forfærdelig hvidhed. Hestenes hoveder og rygge blev borte i alt det hvide. De rev og trak i linerne som besatte og ville dreje bort fra uvejret.

Jeg fik linerne viklet om mine forfrosne arme og halede til af al magt, og uendelig langsomt drejede hestene omkring. Endelig dukkede ledstolpen atter op en halv alen fra vognen. Hjulene skramlede mod stolpen, men vi kom igennem.

“Leddet – vi er igennem!” var det eneste, jeg kunne råbe til Duby. Så sank jeg udmattet ned ved siden af ham, mens han med famlende hænder fik tømmerne samlet til sig igen.

Endelig nåede vi vejen, og da den var hegnet på begge sider, kunne hestene selv følge den hjem.

Snestormen varede i to dage, men da jeg tredje dag gik en runde omkring farmen, strålede solen over de glitrende snemarker, og luften var stille og klar, men meget kold. Og vidderne og de fjerne bjerges skønhed havde aldrig betaget mig, som den betog mig denne dag. Det var, som om jeg så det hele for første gang.

Jeg havde fået en respekt for den nordlandske vinters pludselige snestorme, som jeg ikke glemte.

Efter jul på den lille præriefarm blev Niels igen rastløs og følte, at han gik glip af noget, så trods Duby's advarsler om, at han blot ville sætte sine opsparede penge til, forlod han farmen og rejste videre til Calgary – hovedbyen i det sidste vilde Vest. Her fik han efter et par dage arbejde hos et stort tømmerselskab og blev sendt op til én af deres arbejdspladser – Edson's Camp – inde i de store skove.

Det var næsten aften, da vi nåede Edson's Camp, der bestod af tre rummelige beboelseshytter og en lille staldbygning. Det hele lå et stykke fra vejen og var godt skærmet på alle sider af en tæt underskov af birkekrat.

Alle hytterne var bygget af svære, utilhuggede fyrrestammer, der var lagt oven på hinanden og tætnede med ler og mos i mellemrummene. Den største af dem var indrettet til

sovehus for mændene og var forsynet med dobbelte køjer i to etager langs med begge langvæggene – i alt var der plads til 30-35 mand. I den fjerneste ende, modsat døren, stod et bord med to lange bænke. Det stod under hyttens eneste vindue, og midt på gulvet stod ovnen, der bare var en gammel benzintønde, som var blevet forsynet med et blikrør, der stak op gennem taget og tjente som skorsten. I den anden hytte var der køkken, og her spiste mændene. Her havde kokken også sin køje i et lille aflukke ved siden af komfuret. Den sidste hytte var delt op i to rum, og i det ene boede formanden og kusken, og i det andet var der et mindre lager af de ting, der var brug for i Camp'en.

Næste morgen blev jeg sendt ud med Chillcoot-Bill's vejsjak, der bestod af Bill selv og norske Olla, og hvis opgave det var at holde den smalle skovvej farbar for de to store lastvogne, der fragtede sveller ud til ladepladsen, når vejret tillod det.

Dagene gik, så lig hinanden som den ene granstamme den anden. Mændene huggede sveller fra morgen til aften. De fleste var nordmænd og svenskere, der havde et særligt tag på at bruge skovøksen, men der var også nogle Oregon-folk og et par fransk-canadiere imellem.

Bill og jeg tilbragte ofte søndagene med at trave rundt i skoven – Bill var ikke blot vejmand, han var også trapper, og hans fælder skulle ses efter. Bill havde altid noget at snakke om. Han fortalte om sporene i sneen og om dyrenes vaner og ejendommeligheder.

På vores ture kom vi også over til blåmosen, der var den eneste større åbning i skoven i mange miles omkreds. Det meste af mosen var tilgroet med birkeris, og udenom voksede en del småpopler. Det var også det eneste sted, hvor lysningen var stor nok til, at vi rigtig kunne se Rocky Mountains.

Til tider syntes bjergene ganske nær i den tynde, rene, usynlige luft, til andre tider fortonede

de sig i en svagt blålig dis og blev mere fjerne, utilnærmelige og uopnåelige i deres ophøjede pragts vildskab. To små islagte bjergsøer funkledede ved lysets brydninger i dem som verdens kostbareste juveler, en dronning værdig.

Aldrig har jeg set bjergene skønnere end der fra blåmosens øst-rand.

Da sneen begyndte at smelte, blev arbejdet i skoven indstillet, fordi tøbruddet umuliggjorde enhver transport ad de opblødte veje, så alle fik deres afregning, og Niels rejste til Edmonton.

På arbejdsanvisningskontoret, hvor man søgte folk til brobygning oppe i Peace River distriktet, hvor en ny jernbanelinje var under konstruktion, møder han en landsmand (Larsen), der senere skulle vise sig at være et dårligt bekendtskab.

Vi skulle sætte et krydsbånd op på et nyligt rejst brofag, og jeg foreslog, at vi bare skulle sætte den lange planke op og bolte den fast og så save den til, hvis den var for lang, men det ville maleren ikke høre tale om. Det manglede bare, at man ikke kunne tage sådan en smule mål, sagde han, og da han derefter afsatte den blå kridtstreg på planken, bad jeg ham endelig være sikker på, at båndet blev langt nok. Det svarede han ikke på, og så savede vi planken over. Da den blev sat op, viste det sig, at den var et godt stykke for kort og måtte sættes meget mindre på skrå end de øvrige krydsbånd for i det hele taget at nå fra den ene side af faget til den anden. Det så idiotisk ud, og Dexter, der havde stået og set på os og hørt på skænderiet, bemærkede spydigt, at hvis vi to fyre ikke engang kunne måle sådan et sølle bånd af, så det kom til at passe, så var det bedst, vi blev sat til noget andet.

Nu blev alt det værste arbejde skubbet over til os. Dexter kom hver morgen og satte os i arbejde med at spigre og bolte krydsbånd oppe under brodækket, hvor vi måtte stå på en gyngende planke, som hang i et par tove,

og svinge den svære otte punds-hammer, der var nødvendig for at drive de store spigre ind.

Indimellem er der dog også positive minder – en dag, hvor Niels har været langt ude i et stykke skov, møder han en dansk nybyggerfamilie på vej mod det nye land ved Peace River, hvor de har købt en jordlod.

Da vognen var omtrent lige ud for mig, stak en kvinde hovedet ud under sejldugen og råbte til manden: "Skal vi ikke snart standse for i dag, Jack? Børnene er sultne!"

Jeg lyttede overrasket. Kvinden talte dansk, og jeg kunne ikke lade være med at råbe: "Hallo, landsmænd! Hvor kommer I fra?"

"Vi kommer langt nede syd fra," svarede manden. "Ved du, hvor Cessford er? Nå – vi har været halvanden måned undervejs."

Juleaftensdag var Niels taget ind til Edmonton for at få lidt julestemning frem – men der var ikke noget til at få ham i julestemning. Han går en tur i de stille og fredelige gader og tænker på nogle af de mennesker, han har mødt på sin vej. Og han tænker på sine forældre derhjemme i husmandsstedet på heden og på sin søster og plejebroder.

Her træffer han beslutningen om at rejse hjem og se til de gamle, nu mens vinteren har standset alt arbejde i lang tid fremover. Han har lige penge nok til rejsen, og beslutter også, at hvis han kommer tilbage, så vil han begynde på en ny og bedre måde – ikke mere flakken rundt for at se landet, men slå sig ned på en bestemt egn og blive der, ligesom Jack og Karen havde gjort. Måske ved siden af dem – hvem kunne vide.

Nogle dage efter var han oppe på dampskibsselskabets kontor og bestille billetten hjem til Danmark, og samme dag var han hos konsulenten og fik sit pas påtegnet til rejsen.

Niels kom aldrig tilbage til Canada.

REBILD BAKKER 4. JULI

*Foto: Rebild festen 2006.
 Prinsesse Benedikte og
 fodboldspilleren Harald Nielsen*

Rebild Bakker og 4. juli står i mine barndomserindringer som en hel speciel dag. Jeg er vokset op i Aalborg i 1950'erne. Vi havde ingen i vores familie, der var emigreret – kendte heller ingen. Men dagene omkring denne dato bragte noget eksotisk til Aalborg. Det var nu, de "rige" dansk/amerikanere kom til byen og indlogerede sig på byens fineste hotel – Phønix på Vesterbro. Efter besøget i Rebild Bakker var der festmiddag for særligt udvalgte i Restaurant Kilden – det nuværende Kongrescenter. Det hele sluttede med et festfyrværkeri i parken, til glæde også for byens beboere – ikke mindst børnene, der absolut ikke var forvænte med et fyrværkeri af den kaliber. Vi var aldrig i bakkerne den 4. juli. Vi havde ingen bil, og min far mente også det var vanvittigt at betale for noget, man kunne besøge gratis alle de andre 364 dage.

Det var dengang. Senere som voksen har jeg besøgt stedet både "på dagen" og før/efter. Et skønt naturområde på alle årstider – men måske smukke, når lyngen blomstrer.

Men – hvordan startede det hele?

Som bekendt er Danmark det eneste land udenfor USA, hvor uafhængighedsdagen bliver fejret. Iflg. Aalborg Stiftstidende startede ideen ved verdensudstillingen netop den 4. juli 1909. Kronprins Christian, den senere Christian X, var vært for hundrede dansk/amerikanere, der var kommet til fædrelandet for at fejre dagen. Det blev så stor en succes, at gæsterne besluttede at samle penge ind og gøre det til en fast tradition at kunne mødes i Danmark.

I 1911 vendte den tidligere Aalborg-dreng Max Henius tilbage med en stor sum penge – donationer fra mange dansk/amerikanere. De blev overbragt til kronprinsen på Marselisborg Slot. Tanken var, at de skulle bruges til køb af et stykke land, hvor man hvert år kunne mødes og fejre omtalte dag. Tanken bag Rebildfesten var oprindeligt, at mennesker fra to nationer skulle mødes med glæde, men også lidt i vemod, for at se familie, venner og bekendte og samtidig sammen tænke på de mange danskere, der havde fundet en fremtid på den anden side af Atlanten.

Der blev købt et 140 tønder land stort hedeareal. Det blev overdraget til den danske stat og skulle udlægges og passes som nationalpark på omtalte betingelser. Sådan blev det – Rebild Bakker havde sin første fest den 5. august 1912 med kong Christian X som projektor. Nogle rygter går på, at den udskudte dato skyldtes landesorg pga. kong Frederik VIII's død. Andre rygter siger, at datoen allerede var bestemt før kongens død. Man mener, at der her blev knyttet en tæt kontakt til Rebild bakker og kongefamilien.

Besøger man stedet den 4. juli går man ad en snoet sti flankeret med alle USA's 52 statsflag ned mod tribunen. Der er musik og taler af

kendte mennesker. Der har faktisk været rigtig mange af slagsen. Kong Frederik, Dronning Margrethe, Kronprins Frederik og prinsesse Benedicte. Også en del ministre har holdt taler her. På de grønne bakker kan man sidde og nyde stedet, atmosfæren og det medbragte i picnicurven.

Hovedtaleren i 1930 var Knud Rasmussen, der tog Vitus Bering – der opdagede Alaska – som udgangspunkt Han beskrev også et særligt karaktertræk ved danskerne: Udlængslen. Eventyret, længslen efter det ukendte og den uro, den trang til handling, som er en motor i alle sunde forfatninger. En flot hyldelse til dansk initiativ og innovation.

Walt Disney holdt i 1961 festtalen over mottoet: "If you can dream it, you can do it."

Af andre talere kan nævnes:

- Danny Kaye 1972
- Richard Nixon 1962
- Johannes V. Jensen 1927
- Piet Hein 1973
- Skønhedsguruen Ole Henriksen 2004
- Victor Borge 1976, 1987 og 1999

Jeg kan også oplyse, at ved Rebild Festen 2021 var årets talere:

- Chefredaktør Anders Agner
- Andreas Mogensen, dansk astronaut, NASA
- Den amerikanske ambassadør Stuart Dwyer

Sidstnævnte havde også en hilsen fra deres nyvalgte præsident Joe Biden

Men hvad er en fest uden et drama?

Den opstod i Rebild Bakker i 1976, da man fejrede 200 års dagen for USA's uafhængighed. Dronning Margrethe var hovedtaleren, da en flok aktivister fra teatergruppen Solvogten – forklædt som sorte amerikanere, indianere og inuitter under høje hyl og ridende på heste stormede ned over bakkerne. Der blev smidt rådne æbler og anden frugt mod scenen.

... fortsat fra side 19.

Deres formål var at gøre opmærksom på "Den borgerlige Konsum-terror." Mens dronning Margrethe, statsminister Anker Jørgensen og Victor Borge og alle besøgende så på, greb politiet ind, og 56 personer blev anholdt.

Alt dette er historie. Men stadigvæk er der magi over Rebild Bakker, og stedet er bestemt et besøg værd.

Det foreløbige program for 2022 kan findes her: www.bit.ly/rebild2022

Hotellerne Rold Storkro og Comwell Rebild har arrangementer for festlighederne med ophold 2022, og ellers kan Rebild Portalen kontaktes for yderligere oplysninger.

BESTYRELSEN

Anders Friis Knudsen

Ole S. Poulsen

Søren Svane Larsen

Svend Erik Rasmussen
(kasserer, nyvalgt 2022)

Anton Petersen
(fmd.)

Ny i bestyrelsen

Jeg har været medlem af CANUSA siden år 2000, hvor vi som familie var inviteret til bryllup i det nordlige Alberta.

Inden da havde jeg rejst til Canada og USA 4 - 5 gange, og derudover har jeg boet og arbejdet i Tucson, Arizona i et år. Siden år 2000 har vi været i Canada og USA 8 - 10 gange, hvor vi har rejst rundt både i motorhome og i bil/motel, og vi har også haft fornøjelsen af at besøge venner i både USA og Canada.

Vi holder meget af naturen og menneskene i Nordamerika, især i Canada, og vi benytter enhver mulighed for at komme afsted.

Min baggrund for at påtage mig kassererposten er, foruden ovenstående, en karriere som revisor, og så har jeg gennem en årrække været revisor i CANUSA.

– Svend Erik Rasmussen